

URDHËR
Nr. 640, datë 13.12.2017

PËR DISA SHITESA DHE NDRYSHIME NË URDHRIN NR. 155, DATË 22.4.2015, “PËR MIRATIMIN E STANDARDEVE PËR TEKSTET SHKOLLORE”

Në mbështetje të nenit 102 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, të nenit 47, të ligjit nr. 69/2012, “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 107, datë 10.2.2010, “Për botimin, shtypjen, shpërndarjen dhe shitjen e teksteve shkollore të sistemit arsimor parauniversitar”, të ndryshuar dhe të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 505, datë 13.9.2017, “Për përcaktimin e fushës së përgjegjësisë shtetërore të Ministrisë së Arsimit, Sportit dhe Rinisë”,

URDHËROJ:

Në “Standarde për tekstet shkollore”, miratuar me urdhrin nr. 155, datë 22.4.2015, “Për miratimin e standardeve për tekstet shkollore”, bëhen këto shtesa dhe ndryshime:

A. Në pjesën I, “Standarde të pranimit në konkurs të tekstit shkollor” dhe në pjesën II, “Standarde të përgjithshme”:

1. Në standardin “Pranimi i tekstit shkollor në konkurs” (faqja 14), treguesi 1 riformulohet: “Elemente të tekstit shkollor bien ndesh me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, ligjin për sistemin arsimor parauniversitar dhe dispozitat normative”.

2. Në standardin 1, “Pajtimi me parimet gjithëpërfshirëse kurrikulare dhe me tekstet shkollore të klasave pararendëse dhe pasuese” (faqja 18), treguesi 1.1 riformulohet: “Teksti shkollor përputhet me parimet e qasjes që zhvillon kompetencat (kyçe dhe lëndore)”.

3. Në standardin 2, “Faqosja, kompozimi/ projektimi, qëndrueshmëria” (faqja 19):

a) të hiqet përmbajtja e treguesit 2.5;

b) treguesi 2.1 të ndryshohet: “Teksti shkollor ka paraqitje të brendshme aktuale dhe tërheqëse (sa u takon kompozimit të faqes, koherencës së konceptimit grafik me faqosjen, madhësisë së germave dhe largësisë mes rreshtave)”.

4. Në standardin 4, “Cilësia në lidhje me përmbajtjen e lëndës, rëndësinë dhe aktualitetin” (faqja 21), riformulohet treguesi 4.4: “Teksti shërben për ndërtimin sistematik të njohurive të reja dhe të kompetencave të nxënësve në lëndën përkatëse”.

5. Në standardin 5, “Përshtatja me moshën e nxënësve” (faqja 22), riformulohet treguesi 5.2: “Përmbajtjet në tekstin shkollor (kombinimet informacion-ilustrim) janë në përputhje me përvojat, kërkesat, rrethanat e jetës së grup-moshës përkatëse. Teksti shkollor u referohet në tërësi niveleve të ndryshme, duke u bërë i kapshëm dhe tërheqës për nxënësit”.

6. Në standardin 9, “Lidhja me realitetet politike, historike dhe shoqërore” (faqja 27):

a) riformulohet treguesi 9.1: “Teksti shkollor, në aspektet politike, etnike dhe fetare, nxit tolerancën dhe pluralizmin”;

b) shtohet një *footnote*: “Të vlerësohet ky tregues, nëse ka aspekte historike. Nëse nuk ka, ky tregues të mos vlerësohet dhe vlera e standardit të dalë nga treguesit e tjerë (të llogaritet vlera e standardit me numrin e treguesve të plotësuar)”.

7. Në standardin 10, “Çështjet edukative, pavarësia dhe pjekuria, edukimi për demokraci dhe paqe” (faqja 28):

a) të riformulohet treguesi 10.1: “Teksti shkollor ndihmon zhvillimin e pjekurisë dhe të pavarësisë së nxënësve, nëpërmjet shkrimeve, materialeve, pyetjeve, detyrave etj., që nxitin dhe ndihmojnë nxënësit të mendojnë në mënyrë të pavarur dhe kritike”;

b) të hiqet përmbajtja e treguesit 10.2.

8. Në standardin 11, “Pasqyrimi i barazisë gjinore në tekstin shkollor” (faqja 29) të hiqet përmbajtja e treguesit 11.1.

9. Në standardin 12 (faqja 30) të ndryshohet emërtimi i standardit dhe të bëhet: “Lidhja me temat dhe çështjet e ndryshme ndërkurrikulare”.

10. Në standardin 14 (faqja 32) të shtohet një *footnote*, “Standardi 14 të vlerësohet vetëm për ato tekste shkollore, të cilat janë të shoqëruara me materiale ndihmëse”.

B. Në pjesën III, “Standardet plotësuese sipas lëndëve”:

1. Standardet lëndore emërtohen duke iu referuar planit mësimor të arsimit bazë dhe planit mësimor të arsimit të mesëm të lartë. Ato grupohen dhe renditen sipas fushave lëndore.

2. Në standardin 16.3 ndryshon numri i treguesve për lëndën e diturisë së natyrës.

3. Shtohet standardi 16.4.3 për lëndën e gjeografisë.

4. Shtohet standardi i lëndës së TIK-ut për arsimin fillor.

C. Ndryshimet dhe shtesat sipas pikës “B” janë bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse e këtij urdhri.

D. Në të gjitha rastet kur në standardet janë propozuar ndryshime të treguesve, rregullohen vlerat e standardeve në përputhje me numrin e treguesve.

Ngarkohen për zbatimin e këtij urdhri, Sekretari i Përgjithshëm dhe Komisioni i Vlerësimit të Teksteve Shkollore në Ministrinë e Arsimit, Sportit dhe Rinisë.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare

MINISTRI I ARSIMIT, SPORTIT DHE RINISË

Lindita Nikolla

PJESA III
STANDARDET PLOTËSUESE SIPAS LËNDËVE

16. STANDARDET PLOTËSUESE SIPAS LËNDËVE

16.1 GJUHËT DHE KOMUNIKIMI (GJUHA DHE MËSIMI NË PJESËT PËRKATËSE TË VENDIT)

16.1.1 Standardi për tekstin shkollor “Abetare”

Nr.	Treguesit	Vlerat				
		0	1	2	3	4
6.1.1.1.	Abetarja siguron (edhe përmes udhëzimeve për mësuesin) që fëmijët të kuptojnë, që në fillim të vitit shkollor, natyrën (strukturën, ndërtimin), funksionet dhe mundësitë e shkrimit dhe të teknikave të shkrimit dhe të leximit, si dhe shmang rrezikun e nxënies mekanike të shkrimit të shkronjave.					
6.1.1.2.	Rendi sipas të cilit mësohen shkronjat dhe korrelacionet midis fonemave dhe grafemave janë arsyetuar (p.sh., shpeshtësia e shkronjave në alfabet).					
6.1.1.3.	Leksiku përfshin fjalë të thjeshta dhe që janë pjesë e fjalorit të përditshëm (ose të zakonshëm) të fëmijëve.					
6.1.1.4.	Abetarja respekton veçoritë gjuhësore të gjuhës dhe ndikon, me kujdes dhe sistematikisht, që nxënësit të njihen me gjuhën standarde (standardi 8).					
6.1.1.5.	Abetarja merr parasysh vështirësitë e alfabetizimit (p.sh., probleme/ngatërrime të fonemave të ngjashme, si <i>ç, q, gj, xh</i> në gjuhën shqipe dhe të grafemave të ngjashme si <i>b - d</i> , probleme të lidhjes së shkronjave gjatë leximit etj.) dhe ka kujdes të veçantë për të zhvilluar aftësitë e të lexuarit tek nxënësit.					
6.1.1.6.	Për të lehtësuar dhe për të nxitur procesin e leximit, shkrimet, të paktën në dy të tretat e para të abetares, jepen jo në rreshta të zakonshëm, por ndahen, që secili rresht të përmbajë vetëm një njësi sintaksore apo kuptimore.					
6.1.1.7.	Abetarja përdor tipa shkronjash që lexohen lehtë, që janë të përshtatshëm për moshën dhe, veçanërisht në fillim, shkronja mjaft të mëdha.					
6.1.1.8.	Largësia mes rreshtave është mjaft e madhe, që faqet të jenë të qarta e të kapshme dhe të lehtësohet orientimi i nxënësve në tekst.					
6.1.1.9.	Për të ndihmuar zhvillimin gjuhësor të nxënësve, sidomos për fazën fillestare, abetarja ofron shumë fotografi, piktura etj., dhe sugjerime përkatëse me karakter motivues për biseda dhe komunikim gojor.					
6.1.1.10.	Abetarja nxit punën e pavarur të nxënësve, p.sh., përmes një numri të caktuar të piktogramave në lidhje me udhëzime dhe					

	detyra (p.sh., shenja për foljen <i>shkruaj</i>) dhe me paraqitje tepër të kuptueshme të ushtrimeve.						
6.1.1.11.	Abetarja përmban situata të nxëni (detyra/ ushtrime shtesë për nxënës/ e të niveleve të ndryshme (shihni standardin 6.7).						
6.1.1.12.	Abetarja ka parasysh që njohuritë paraprake të nxënësve në fushën e shkrimit e të leximit, në fillim të klasës së parë, ndryshojnë shumë; për këtë, abetarja ofron ndihmë dhe materiale për dallimet mes nxënësve dhe individualizimin e nxënies (p.sh., një tabelë me të gjitha shkronjat si mbështetje e të nxënit në mënyrë të pavarur).						
6.1.1.13.	Që në fillim, kompetenca e leximit dhe e shkrimit ushtrohet në mënyrë intensive dhe efektive, përmes situatave të larmishme dhe motivuese për trajnim dhe përsëritje sistematike të grafemave (të korrelacioneve midis fonemave dhe grafemave) të mësuara.						
6.1.1.14.	Abetarja ndihmon aftësitë e dekodimit dhe të kuptuarit. Këtij qëllimi (d.m.th. nxënësit edhe të mendojnë për atë që kanë lexuar) i shërbejnë shmangia e teksteve të pakuptueshme, përdorimi i fjalive korrekte nga ana sintaksore (të plotësuara me simbole apo piktura për fjalë që ende s'mund të lexohen), si dhe udhëzimet dhe pyetjet përkatëse.						
6.1.1.15.	Abetarja kontribuon, përmes një vargu sugjerimesh dhe detyrash konkrete dhe të përshtatshme për moshën, për zhvillimin e ndërgjegjes gjuhësore dhe të aftësive reflektuese lidhur me gjuhën.						
6.1.1.16.	Abetarja, në materialin për nxënësit dhe në librin për mësuesin, përmban orientime dhe ushtrime të mjaftueshme për zhvillimin e kompetencave të leximit dhe të shkrimit (përfshirë aspektet motorike të shkrimit)						
6.1.1.17.	Në librin e mësuesit përfshihen elemente të rëndësishme si zhvillimi i ndërgjegjes fonologjike, zhvillimi i hershëm i kompetencë për komunikim dhe shprehje etj.						

Vlera e standardit 16.1.1 = {[16.1.1.1 + - + 16.1.1.17] : 17} = ____

**16. 1. 2 “Gjuhë shqipe” për shkollën 9-vjeçare;
 “Gjuhë amtare” për pakicat kombëtare në Republikën e Shqipërisë;
 “Gjuhë shqipe dhe letërsi”(bërthamë) AML;
 “Letërsi” (me zgjedhje) AML.**

Shënim: *Libri i gjuhës amtare t’u referohet të gjitha fushave të nxënies së gjuhës (lexim, shkrim, të folur, aspekte formale - gramatikë, drejtshkrim - të menduarit rreth gjuhës etj.). Teksti shkollor i gjuhës të kuptohet si mjet ndihmës për të zhvilluar kompetencat gjuhësore të nxënësve në të gjitha këto fusha. Theks i veçantë dhe kryesor t’i vihet zhvillimit të pavarësisë së nxënësve në lidhje me çështjet gjuhësore. Këtij qëllimi, ndër të tjera, t’i shërbejnë udhëzimet në lidhje me strategjitë e nxënies etj., si dhe përgatitja, hartimi dhe paraqitja e lëndës, që të ndihmohet të nxënit përmes veprimit, në mënyrë aktive dhe reflektive, në situata motivuese dhe autentike.*

Nr.	Treguesit	Vlerat				
		0	1	2	3	4
16.1.2.1.	Teksti shkollor ndihmon ndërtimin dhe zhvillimin e kompetencës së komunikimit dhe të shprehurit në të gjitha aspektet (lexim, shkrim, të folur, gramatikë, drejtshkrim, të menduarit për gjuhën dhe, për aq sa ato janë objekt i mësimit të gjuhës, aspektet në lidhje me mediat - mjete informimi).					
16.1.2.2.	Teksti shkollor u ofron nxënësve pjesë ose fragmente interesante, të larmishme dhe tërheqëse nga pikëpamja gjuhësore, nëpërmjet të cilave nxënësi kërkon, gjen, zbulon, zgjidh, analizon çështje të ndryshme gjuhësore dhe ndërgjegjësohet për pasurinë e gjuhës amtare.					
16.1.2.3.	Përmes shkrimeve, pyetjeve dhe sugjerimeve, teksti shkollor nxit nxënësit të formojnë qëndrime të ndërgjegjshme, kritike e reflektuese ndaj gjuhës, në të gjitha fushat e përdorimit të saj, duke zhvilluar dhe duke përforcuar kompetencat e tyre.					
16.1.2.4.	Teksti shkollor respekton pasurinë dialektore të gjuhës amtare, i përmbahet gjuhës standarde dhe krijon mundësi që nxënësit ta njohin dhe ta zotërojnë atë.					
16.1.2.5.	Në materialet, në sugjerimet dhe në detyrat, teksti shkollor u referohet botës reale dhe mjedisit gjuhësor të nxënësve si dhe situatave autentike nga jeta e tyre.					
16.1.2.6.	Teksti shkollor nxit pavarësinë e nxënësve, me situata që lejojnë të ndërtohen shkathtësi dhe teknika pune për përdorimin e gjuhës dhe të menduarin për çështjet gjuhësore e letrare.					
16.1.2.7.	Teksti shkollor përmban situata tërheqëse dhe motivuese, në sasi të mjaftueshme për moshën përkatëse, me të cilat arrihen, thellohen dhe zbatohen me sukses dhe në mënyrë të larmishme, rezultatet e të nxënit.					

16.1.2.8.	Teksti shkollor përmban situata të nxëni që ndihmojnë të nxënëti përmes veprimit, zbulimit, eksperimentit; situata që lidhen me nxënien e gramatikës në kontekste vepruese ose me hartimin apo përpunimin e shkrimeve; situata që lidhen me nxënien e gjuhës standarde (krahasime me dialektin, hulumtim nga ana e nxënësve etj.).					
16.1.2.9.	Teksti shkollor është i përshtatshëm për punën me nxënës të veçantë dhe për nxënie individuale, duke ofruar situata në nivele të ndryshme, të diferencuara sipas vështirësisë.					
16.1.2.10.	Teksti shkollor ofron teknika dhe mënyra për vetëvlerësimin e rezultateve të nxënies (vetëkontrolli i nxënësve, kudo ku është i mundur, por edhe në tekstin për mësuesin).					
16.1.2.11.	Situata e të nxënit (detyrat, sugjerimet për punë të mëtejshme, ushtrimet dhe trajnimet) në tekstin shkollor, nxitin komunikimin dhe ndërveprimin e nxënësve.					
16.1.2.12.	Teksti shkollor ofron mundësi dhe situata të nxëni që nxënësit të respektojnë larminë gjuhësore, si dhe të krahasojnë gjuhën amtare me gjuhët e tjera që mësojnë në shkollë ose jashtë saj.					
16.1.2.13.	Teksti shkollor respekton parimin e integritetit mes gjuhës së folur, të lexuarit, të shkruarit dhe njohurive nga sistemi gramatikor i gjuhës amtare.					
16.1.2.14.	Teksti shkollor siguron integrim in mes gjuhës amtare dhe fushave të tjera të të nxënit/ lëndëve si: historia, gjeografia, artet etj.					
16.1.2.15.	Teksti shkollor përmban situata (sugjerime dhe pikënisje) që e aftësojnë nxënësin të integrojë burimet e ndërtuara dhe të shfrytëzojë kompetencat gjuhësore.					
16.1.2.16.	Teksti mësimor ofron tekste ose fragmente leximi nga pjesa përfaqësuese e letërsisë shqipe dhe ajo botërore.					
16.1.2.17.	Teksti shkollor u referohet masmediave dhe mjeteve elektronike (televizor, kompjuter, internet, <i>e-mail</i> , <i>SMS</i> etj.), duke integruar sugjerime dhe detyra të lidhura me to (p.sh., për gjuhën e veçantë të <i>SMS</i> -ve, anglicizmat në gjuhën e sotme, dallimet mes <i>e-mail</i> -eve dhe letrave tradicionale etj.).					

Vlera e standardit 16.1.2 = $\{[16.1.2.1 + \dots + 16.1.2.17] : 17\} = \underline{\hspace{2cm}}$

16.1.3. Standardi për tekstet shkollore të gjuhëve të huaja

Shënime : Në lëndën “Gjuhë e huaj” të përdoren: a) tekstet origjinale në linjë për gjuhët e huaja, b) metodat online të mësimit të gjuhëve të huaja. (Tekste origjinale në linjë dhe metodat online të ofruara nga kompani të huaja).

Për tekste dhe metoda origjinale të huaja në trajtë linje të gjuhëve anglisht, frëngjisht, gjermanisht, italisht dhe spanjisht të përdoret standardi evropian nga klasat III-XII (moshat 9-18 vjeç), nga klasa VI-XII (moshat 12-18 vjeç) dhe nga klasat X-XII (moshat 15-18 vjeç).

Kurrikula e gjuhës së huaja të realizojë nivelet sipas “Kuatrit Evropian të Përbashkët të Referencave për Gjuhët”. Teksti shkollor për gjuhët e huaja të ketë përmbajtje të integruara që zhvillojnë kompetencat e nxënësve për komunikim dhe ndërveprim mes zhvillimit të shkathtësive përkatëse. Për sa i përket didaktikës, zhvillimi i nxënësve duhet ndjekur në mënyrë sistematike, hap pas hapi, prej të thjeshtës deri te dukuritë komplekse, me situata tërheqëse të nxëni (informacion, detyra, ushtrime etj.) që sigurojnë përsëritjen, thellimin dhe zbatimin e kompetencave të fituara.

Nr.	Treguesit	Vlerat				
		0	1	2	3	4
16.1.3.1	Përmbajtja e tekstit shkollor është e afërt me jetën, mbështetet në realitet dhe u intereson nxënësve/eve.					
16.1.3.2	Përmbajtja e tekstit shkollor, struktura dhe koncepti didaktik i tij (përfshirë temat, detyrat, pyetjet, ushtrimet) janë në funksion të zhvillimit të kompetencës së komunikimit dhe të shprehurit në gjuhën e huaj.					
16.1.3.3	Në tekstin shkollor, respektohen dhe zhvillohen në mënyrë të baraspeshuar shkathtësitë e komunikimit: të dëgjuarit, të folurit, të lexuarit, të shkruarit si dhe të kuptuarit e sistemit gjuhësor.					
16.1.3.4	Përmbajtjet e sistemit gjuhësor ofrohen, duke pasur parasysh moshën dhe kompetencat psikofizike të nxënësve/eve.					
16.1.3.5	Teksti shkollor ofron mundësi që nxënësittë kuptojnë përmes të dëgjuarit, të shprehen lirshëm dhe të kuptohen. Teksti shkollor ofron tema përmes të cilave nxënësitpasurojnë dhe thellojnë në mënyrë sistematike fjalorin e tyre me fjalë dhe shprehje të reja.					
16.1.3.6	Teksti shkollor ofron shkrime përmes të cilave nxënësit/et, duke lexuar, marrin dhe kuptojnë informacione të ndryshme për gjuhën, kulturën dhe vendet përkatëse.					
16.1.3.7	Teksti shkollor kultivon të lexuarit shprehës (ekspresiv), përmes elementeve gjuhësore si intonacioni, ritmi, melodia, timbri, shenjat e pikësimit.					

16.1.3.8	Teksti shkollor ofron situata të nxëni ku nxënësizhvillojnë shkathtësitë e të shkruarit drejt dhe të kuptueshëm.					
16.1.3.9.	Teksti shkollor ofron situata të nxëni (shkrime, tema dhe detyra) nga lëndët e tjera, në kuadër të programeve përkatëse.					
16.1.3.10	Teksti shkollor ,përmes gjuhës së tij, të fotografive dhe të ilustrimeve, ndihmon barazinë gjinore, të drejtat e njeriut, tolerancën dhe kultivon edukimin ndërkulturor.					
16.1.3.11	Teksti shkollor kontribuon në njohjen e kulturës së vendit përkatës, në raport me aspektet e ndërsjella kulturore.					
16.1.3.12	Teksti shkollor ofron situata për të nxënë në mënyrë sistematike, që lehtësojnë komunikimin ndërkulturor.					
16.1.3.13	Teksti shkollor ofron shkrime, tema dhe detyra interesante që nxitin dëshirën e nxënësit për të nxënë gjuhën e huaj.					
16.1.3.14	Teksti shkollor paraqet situata (shembuj, ushtrime, pyetje dhe detyra) që ndihmojnë punën e pavarur dhe aktive të nxënësve në procesin e të nxënit.					
16.1.3.15	Teksti shkollor u mundëson nxënësve/eve bashkëpunim dhe punë në grup, që të përfshihen në veprimtaritë e planifikuara për nxënien ndërvpruese.					
16.1.3.16	Teksti shkollor ofron situata (shembuj, ushtrime, pyetje) që zhvillojnë imagjinatën dhe krijimtarinë e nxënësve/eve.					
16.1.3.17	Teksti shkollor jep shembuj për mënyrën e të nxënit, që nxënësi/ja të përjetojë atë që nxë dhe të reflektojë përmes lojës ose roleve të ndryshme, në klasë dhe në jetën e përditshme.					
16.1.3.18	Temat, detyrat dhe ushtrimet në tekstin shkollor janë të renditura në shkallë të ndryshme të vështirësisë, duke filluar nga të thjeshtat, tek ato më të vështira.					
16.1.3.19	Teksti shkollor shoqërohet me fletore pune për nxënësit që ata të përvetësojnë gjuhën më lehtë.					
16.1.3.20	Teksti shkollor ofron detyra, ushtrime etj., të mjaftueshme që garantojnë përsëritjen, thellimin sistematik, vlerësimin dhe vetëvlerësimin e njohurive të reja dhe të kompetencave.					

Vlera e standardit 16.1.3 = {[16.1.3.1 + - + 16.1.3.20] : 20} = ____

16.1.4. “Gjuha shqipe” për pakicat kombëtare në Republikën e Shqipërisë

Qëllimet: Teksti shkollor i gjuhës shqipe për pakicat kombëtare të ketë përmbajtje të integruara që zhvillojnë kompetencat e nxënësve për komunikim dhe ndërveprim, përmes zhvillimit të shkathtësive gjuhësore: të dëgjuarit, të folurit, të lexuarit, të shkruarit si dhe të kuptuarit e sistemit gjuhësor përmes përdorimit. Teksti shkollor të ketë situata me përmbajtje ndërlëndore dhe ndërkulturore, duke pasur parasysh momente të veçanta (festat e kombëtare, festat fetare). Teksti shkollor të reflektojë shembuj pozitiv, përmes të cilëve bartet respekti për kultura dhe për popuj të ndryshëm të botës. Teksti shkollor t’i përgjigjet moshës së caktuar, duke përfshirë metodologjinë bashkëkohore të përdorimit të tij. Teksti të sjellë kënaqësi të nxënësit/et, duke i nxitur për studime të mëtejme për gjuhën shqipe.

Nr.	Treguesit	Vlerat				
		0	1	2	3	4
16.1.4.1	Teksti shkollor përmes përdorimit ndihmon në mënyrë efektive ndërtimin dhe zhvillimin e kompetencave gjuhësore në të gjitha aspektet: dëgjim, të folur, lexim, shkrim dhe sistem gjuhësor.					
16.1.4.2	Teksti shkollor zhvillon të menduarit për gjuhën, aspektet e komunikimit, korrelacionin e gjuhës amtare me gjuhën shqipe dhe krahasimin me të.					
16.1.4.3	Teksti shkollor shoqërohet me figura, fotografi, pamje nga jeta aktuale dhe trashëgimia kulturore e Shqipërisë dhe shkrime të shkurtra që zgjojnë interesimin dhe motivojnë nxënësit të merren me gjuhën shqipe në mënyrë vepruese, hulumtuese dhe argëtuese.					
16.1.4.4	Teksti shkollor mban parasysh veçoritë gjuhësore të grupeve etnike, në funksion të integritit dhe të krahasimit të kulturave, për edukimin me frymën e tolerancës, të respektit dhe të komunikimit ndëretnik.					
16.1.4.5	Teksti shkollor është shkruar me shkrim të lexueshëm e të përshtatshëm nga ana tipografike, veçanërisht në fillim, me shkronja të mëdha.					
16.1.4.6	Teksti shkollor përfshin situata dhe ushtrime të përshtatura për moshën e nxënësit, si dhe trajton tema tërheqëse dhe të zbatueshme në komunikimin e përditshëm.					
16.1.4.7	Teksti shkollor është i përshtatshëm për mësim individual dhe përmban figura të kuptueshme, vizatime, fotografi, detyra dhe ushtrime të ndryshme për nivelin përkatës. Këto janë të klasifikuara sipas vështirësisë dhe të shoqëruara gjithmonë me fjalorin përkatës.					
	Teksti shkollor përmban elemente nëpërmjet të cilave synohet					

16.1.4.8	që nxënësit të njihen me ligshmëritë themelore të gjuhës letrare, të krijimtarisë letrare dhe të krijimtarisë kulturore të vendit.						
16.1.4.9	Teksti shkollor nxit nxënësit të përdorin me kënaqësi gjuhën shqipe edhe në kontekstin edukativ e ndërkulturor.						
16.1.4.10	Teksti shkollor përmban situata që përputhen me njohuritë paraprake të gjuhës amtare dhe me njohuritë e reja të gjuhës shqipe, përfshirë krahasimin e fjalëve, të dialekteve dhe të kulturave të ndryshme.						
16.1.4.11	Teksti shkollor paraqet situata që nxitin mendimin, krijimtarinë dhe kureshtjen e nxënësit për të punuar në mënyrë të pavarur dhe ndërvepruese, p.sh., piktogramet, vizatime për plotësim, udhëzime të kapshme për moshën e nxënësit.						
16.1.4.12	Teksti shkollor ofron mundësi dhe teknika përmes të cilave nxënësit mund të vetëvlerësohen për arritjet në zotërimin e gjuhës shqipe.						
16.1.4.13	Teksti shkollor integron edhe pjesë nga lëndët e tjera (histori, gjeografi, shkencë etj.)						
16.1.4.14	Teksti shkollor përmban materiale shtesë si fletë pune, teste, etj., për testimin në fund të kapitullit të caktuar.						
16.1.4.16	Teksti shkollor përmban detyra dhe udhëzime lidhur me shfrytëzimin e burimeve të sofistikuar të të nxënësit të gjuhës, siç janë televizioni, kompjuteri, interneti, dhe shoqërohet me fjalorth etj.						
16.1.4.17	Teksti shkollor përfshin udhëzime dhe sugjerime të punës së mësuesit me librin.						

Vlera e standardit 16.1.4 = $\{[16.1.4.1 + \dots + 16.1.4.17] : 17\} = \underline{\hspace{2cm}}$

STANDARDI 16.2. MATEMATIKA

Qëllimet: Standardi dhe treguesit përkatës pasqyrojnë konceptin aktual shkencor – didaktik, të njohur gjerësisht, që të nxënit në lëndën matematikë nuk kufizohet në numërimin dhe në njehsimin, por përfshin një fushë të gjerë (kuptimi i numrave, i operacioneve dhe i procedurave matematikore, i mënyrave të ndryshme të llogaritjes, i matjeve, i përdorimeve praktike të matematikës etj.). Teksti shkollor të lozë rolin e njetit që mundëson ndërtimin/zhvillimin e njohurive të reja dhe të kompetencave matematikore nga nxënësit dhe të zhvillojë pavarësinë e tyre për të trajtuar situata reale. Këtij qëllimi t'i shërbejnë, ndër të tjera, situatat matematikore, udhëzimet për procedurat e të nxënit etj., si dhe përgatitja, hartimi dhe paraqitja e situatave motivuese dhe origjinale me të cilat nxënësit ndërveprojnë në mënyrë, aktive, krijuese dhe reflektuese për ndërtimin e kompetencave matematikore.

Nr.	Treguesit	Vlerat				
		0	1	2	3	4
16.2.1	Ndërtimi dhe struktura e tekstit shkollor janë të qartë e të kapshëm, lejojnë orientim të shpejtë dhe të lehtë në të.					
16.2.2	Formatet, mënyrat dhe tipat e situatave të nxënies, që paraqesin çështje dhe detyra matematikore, janë të thjeshtë, të saktë dhe koherentë.					
16.2.3	Gjuha e përdorur në udhëzimet dhe në situatat e nxënies (llogaritjet/ detyrat etj.) është e thjeshtë dhe e orientuar drejt gjuhës së përditshme (në trajtën standarde); teksti shkollor u shmanget fjalëve të rralla dhe ndërtimeve sintaksore të pazakonshme.					
16.2.4	Teksti shkollor ndihmon zhvillimin e kompetencave matematikore (zgjidhja problemore në matematikë, arsyetimi dhe vërtetimi matematik, të menduarit dhe komunikimi matematik, lidhja konceptuale, modelimi matematik dhe përdorimi i teknologjisë në matematikë).					
16.2.5	Kuptimi/koncepti i numrave dhe i bashkësive matematikore, si dhe kuptimi i lidhjeve/relacioneve, i operacioneve, i analizave etj., ndërtohen dhe zhvillohen me kujdes, që nxënësit të jenë sa më aktivë dhe të mund të veprojnë vetë.					
16.2.6	Teksti shkollor ofron situata të nxëni (materiale, sugjerime dhe ushtrime) për secilën fazë, fushë dhe përmasë të nxënies.					
16.2.7	Në detyrat dhe sugjerimet, teksti shkollor u referohet, atje ku është e mundur, dukurive që gjenden në mjedisin real dhe në botën e nxënësve.					
16.2.8	Teksti shkollor u paraqet nxënësve probleme dhe metoda matematikore interesante, tërheqëse, duke ofruar mundësi dhe sugjerime për të nxënë në mënyrë kritike, kërkuese dhe të pavarur.					

16.2.9	Teksti shkollor, përmes situatave të nxënies, nxit te nxënësit qëndrim të ndërgjegjshëm, kritik dhe reflektues ndaj matematikës në fushat e përdorimit të saj.					
16.2.10	Teksti shkollor zbaton parimet bashkëkohore të didaktikës së matematikës, si të nxënit në mënyrë aktive, ndërvepruese, vetëvepruese dhe zbuluese, orientim drejt procesit (jo rezultatit) etj.					
16.2.11	Teksti shkollor zhvillon kompetencat e nxënësve, duke u parashtruar detyra “të hapura”, detyra me më shumë se një rrugë zgjidhjeje, ose duke i nxitur të përshkruajnë rrugën e ndjekur dhe të përdorin strategji vetjake etj.					
16.2.12	Teksti shkollor mundëson të nxënit në mënyrë të pavarur, p.sh., përmes formulimeve të thjeshta e të kapshme të detyrave (duke përdorur simbole të kuptueshme) dhe përmes situatave (tipave dhe formateve) të përdorura disa herë.					
16.2.13	Teksti shkollor ofron dije procedurore, strategji, ndihmë dhe teknika, lidhur me hapësirat e ndryshme të veprimtimit dhe të mendimit në fushën e matematikës.					
16.2.14	Teksti shkollor përmban, në sasi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, situata tërheqëse dhe motivuese në të cilat nxënësit ndërtojnë/demonstrojnë kompetencat matematike.					
16.2.15	Teksti shkollor përmban sugjerime dhe pikënisje për nxënie që nxitin burimet e nxënësve, sidomos përmes sugjerimeve për integrimin dhe shfrytëzimin e njohurive matematikore (të ndërtruara tashmë ose njohuri jashtëshkollore).					
16.2.16	Situatat e nxënies (informacioni, detyrat, sugjerimet për punë të mëtejshme, ushtrimet dhe trajnimet), kudo ku është e mundur, nxitin ndërveprimin e nxënësve.					
16.2.17	Teksti shkollor është i përshtatshëm për punë të diferencuar dhe për mësim individual, duke ofruar detyra dhe ushtrime me nivele të ndryshme, të diferencuara sipas vështirësisë dhe sipas kërkesave.					
16.2.18	Në rastin e detyrave/ushtimeve me nivele të ndryshme (në kuptimin e punës së diferencuar), shkallët/nivelet e vështirësisë janë shënuar në mënyrë të kapshme/të dallueshme, që nxënësit të mund të orientohen në mënyrë të pavarur.					
16.2.19	Teksti shkollor krijon/tregon teknika dhe mënyra për vlerësimin ose vetëvlerësimin e rezultateve të nxënies (për vetëkontrollin e nxënësve, kudo ku është i mundur, por edhe tek udhëzimet për mësuesin).					

Tregues të veçantë për tekstet e matematikës së arsimit fillor					
16.2.20	Përmes udhëzimeve, teksti shkollor siguron që fëmijët të kuptojnë herët natyrën (strukturën, ndërtimin), funksionet dhe mundësitë e matematikës. Mbi bazën e këtij kuptimi, proceset e të nxënësve në lëndën "Matematikë" nxiten së brendshmi dhe shmangin të nxënësve mekanik.				
16.2.21	Informacioni dhe numrat janë shkruar me shkrim që lexohet mirë e të përshtatshëm nga ana tipografike, me shkronja mjaft të mëdha dhe me largësi të mjaftueshme mes rreshtave; kjo për të lehtësuar orientimin e nxënësve në secilën faqe.				
16.2.22	Për fazën fillestare, kur nxënësve nuk zotërojnë ende të gjithë numrat dhe shkronjat, teksti shkollor ofron shumë fotografi, piktura etj., si dhe sugjerime përkatëse, që nxitnin nxënësve të interesohen, të mendojnë, të komunikojnë me njëri-tjetrin për dukuritë matematikore.				
16.2.23	Teksti shkollor ofron situata të nxënësve, materiale dhe sugjerime të mjaftueshme për të zhvilluar, njëkohësisht me kompetencat matematikore, edhe shkathtësi dhe strategji të posaçme të leximit dhe të shkrimit, që janë me rëndësi për lëndën e matematikës.				

Vlera e standardit 16.2 = $(\{16.2.1 + - + 16.2.19\} : 19) = \underline{\hspace{2cm}}$

Për tekstet e matematikës së arsimit fillor:

Vlera e standardit = $\{[16.2.1 + - + 16.2.23] : 23\} = \underline{\hspace{2cm}}$

STANDARDI 16.3. SHKENCAT E NATYRËS

Qëllimet: *Tekstet shkollore të fushës së shkencave të natyrës të luajnë rolin e informuesit dhe të mjetit ndihmës që mundësojnë zhvillimin e njohurive dhe të kompetencave të nxënësve për studimin e aspekteve të ndryshme të natyrës. Ato të ndihmojnë nxënësit të krijojnë vetëdijen për ndërtimin dhe funksionimin e organizmave të gjallë, për njohjen e ligjeve themelore të proceseve jetësore, për vrojtimin në natyrë të dukurive fizike dhe kimike, për unitetin e materies dhe për pozitën e Tokës në gjithësi. Tekstet shkollore të ndihmojnë nxënësit në punën e pavarur teorike, eksperimentale dhe praktike, në zhvillimin e shkathtësive dhe të shprehive për të matur, për të përpunuar të dhëna eksperimentale dhe për t'i zbatuar në situata konkrete, për zhvillimin e mendimit kritik, si dhe për të përdorur literaturë dhe burime të tjera për nxënie. Këtij qëllimi t'i shërbejnë udhëzimet e tekstit shkollor në lidhje me strategjitë e të nxënësve, si dhe përgatitja, hartimi dhe paraqitja e situatave të reja, që ato të ndihmojnë dhe të nxitin të nxënësve aktivo përmes ndëroepimit.*

Nr.	Treguesit	Vlerat				
		0	1	2	3	4
16.3.1	Ndërtimi i situatave të nxënies dhe struktura didaktike e tekstit shkollor janë të qarta, të kuptueshme, lejojnë orientimin e lehtë në tekst dhe zbatimin e lëndës së trajtuar gjatë mësimit.					
16.3.2	Format, mënyrat dhe ecuritë e paraqitjes së ligjshmërive janë të thjeshta, të sakta dhe koherente.					
16.3.3	Teksti shkollor u referohet arritjeve të reja shkencore.					
16.3.4	Ndërtimi i formulave, i veprimeve matematike dhe i analizave numerike, ndërtohet me anën e situatave dhe zhvillohet në mënyrë të kujdesshme, jo imponuese, që nxënësit të jenë sa më aktivë dhe të mund të veprojnë të pavarur.					
16.3.5	Teksti shkollor ofron situata të nxëni (materiale, sugjerime, prova, ushtrime, detyra, eksperimente) për secilin nivel (taksonomik) të njohjes.					
16.3.6	Në fund të çdo njësie të tekstit shkollor, kontrollohet realizimi i rezultateve të nxënies, për secilin nivel, me kërkesa të përcaktuara që u drejtohen nxënësve.					
16.3.7	Teksti shkollor u ofron nxënësve situata të nxëni (problema, metoda njehsimi, zgjidhje interesante, tërheqëse), por dhe mundësi e sugjerime të ndryshme për të nxënë të pavarur, nëpërmjet kërkimit e zbulimit.					
16.3.8	Në tekstin shkollor paraqiten ecuri të ndryshme deri tek i njëjti përfundim, përfundim i nxjerrë nga prova, demonstrime, matje eksperimentale, vrojtme dhe zgjidhje të detyrave me ecuri të ndryshme, që nxitin strategji vetjake të nxënies.					

16.3.9	Teksti shkollor, përmes demonstrimeve, eksperimenteve, matjeve, vrojtmeve në terren, vrojtmeve me teleskop në qiell të hapur dhe detyrave tipike u ofron nxënësve mundësi që të nxënë në mënyrë të pavarur, në përputhje me moshën e tyre.						
16.3.10	Teksti shkollor përmban në sasi të mjaftueshme ushtrime, detyra, prova, demonstrime, eksperimente që nxitin dhe mundësojnë thellimin dhe zbatimin në jetën e përditshme të njohurive dhe të kompetencave të fituara.						
16.3.11	Në tekstin shkollor, detyrat, sugjerimet për punë të mëtejshme, ushtrimet, provat, demonstrimet dhe eksperimentet nxitin komunikimin dhe ndërveprimin e nxënësve.						
16.3.12	Teksti shkollor është i përshtatshëm për punë të diferencuar me nxënësit dhe për nxënie individuale, pasi ofron detyra, ushtrime, prova, demonstrime, eksperimente dhe vrojtme të niveleve të ndryshme, sipas vështirësisë dhe kërkesave.						
16.3.13	Teksti shkollor u ofron nxënësve, teknika dhe mënyra për vetëvlerësimin e arritjes së qëllimeve dhe të rezultateve të nxënies.						
16.3.14	Ngarkesat (vëllimi) e njësive mësimore në tekstin shkollor janë të baraspeshuara mes tyre, në përputhje me lëndën dhe me kompetencat e nxënësve.						
16.3.15	Në fund të tekstit shkollor, është fjalori i termave të koncepteve kryesore të trajtuara, si dhe indeksi i termave shkencorë.						
16.3.16	Në tekstin shkollor, detyrat, provat, demonstrimet, eksperimentet, matjet e thjeshta, vrojtimit në qiell u referohen, vazhdimisht dhe me kuptim, dukurive natyrore që gjenden në mjedisin jetësor dhe në botën e nxënësve.						
16.3.17	Teksti shkollor, përmes materialeve, sugjerimeve, ushtrimeve, detyrave, provave, demonstrimeve dhe eksperimenteve të përshtatshme, nxit zhvillimin e kompetencave lëndore.						
16.3.18	Në tekstin shkollor paraqiten rregullat e edukimit shëndetësor dhe të ruajtjes së mjedisit.						
16.3.19	Në tekstin shkollor, korniza e përmbajtjes e madhësive fizike, e simboleve dhe e formulave kimike, si dhe emërtimi i tyre është në përputhje me sistemin ndërkombëtar të njësive (SI) dhe rregullave të IUPAC-ut.						
16.3.20	Në tekstin shkollor paraqiten rregullat e sigurimit teknik gjatë provave, demonstrimeve, eksperimenteve dhe vrojtmeve në qiell, si dhe lista e materialeve të rrezikshme.						
Treguesit të veçantë për lëndën "Dituri natyre"							
16.3.21	Teksti shkollor "Dituri natyre", në të cilin janë të integruara shkencat e natyrës, siguron që fëmijët të kuptojnë natyrën, proceset fizike, kimike dhe biologjike, mjedisin që i rrethon,						

	ndërtimin dhe mbrojtjen e tij.					
16.5.22	Ngarkesat (vëllimet) e njësisve mësimore në tekstin shkollor “Dituri natyre” janë të baraspeshuara dhe nuk sjellin monotoni.					
16.3.23	Teksti shkollor “Dituri natyre” ofron shumë fotografi dhe piktura që nxitin nxënësit të interesohen, të mendojnë e të komunikojnë me njëri tjetrin për mjedisin që i rrethon, për natyrën dhe për dukuritë natyrore.					
16.3.24	Teksti shkollor “Dituri natyre” ofron materiale të bollshme dhe sugjerime të mjaftueshme për të zhvilluar te nxënësit shkathtësitë e interpretimit të drejtë të dukurive natyrore, të proceseve fizike, kimike dhe biologjike që lidhen me to, të ndërtimit të tokës, të botës bimore dhe shtazore, të burimeve të energjisë, ajrit, ujit, të orientimit në hapësirë dhe të trupave të sistemit diellor.					

Vlera e standardit 16.3 = $\{[16.3.1 + - + 16.3.20] : 20\} = \underline{\hspace{2cm}}$

Për tekstin shkollor “Dituri natyre”:

Vlera e standardit = $\{[16.3.1 + - + 16.3.24] : 24\} = \underline{\hspace{2cm}}$

STANDARDI 16.4. SHOQËRIA DHE MJEDISI

16.4.1 Historia

Qëllimet: *Tekstet shkollore të historisë të jenë pikëmbështetje transparente për çfarë duhet të dinë dhe çfarë duhet të jenë në gjendje të bëjnë siç duhet nxënësit/et; t'u ndihmojnë nxënësve që, duke kuptuar zhvillimet e proceseve dhe të dukurive të shoqërisë njerëzore, të krijojnë vetëdije historike; tekstet shkollore të kontribuojnë në zhvillimin e njohurive të reja dhe të kompetencave të tyre për të njohur dhe për të zbatuar procedura hulumtimi, për të gjykuar në mënyrë kritike për burime dhe pikëpamje të ndryshme dhe për t'i zbatuar ato kur marrin vendime. Tekstet shkollore të nxitin zhvillimin e nxënësve si qytetarë aktivë dhe të ndërgjegjshëm në ndërtimin e një shoqërie demokratike.*

Nr.	Treguesit	Vlerat				
		0	1	2	3	4
16.4.1.1	Teksti shkollor, sa i përket aspekteve didaktike, merr parasysh përvojat dhe njohuritë e mëparshme të nxënësve.					
16.4.1.2	Teksti shkollor krijon lidhje me jetën e përditshme të nxënësve.					
16.4.1.3	Teksti shkollor nxit të nxënësit të qartë dhe ndërlidh përmbajtjen me kompetencat kyçe dhe të fushës.					
16.4.1.4	Struktura e ndërtimit të tekstit shkollor dhe e udhëzuesit të mësuesit është e qartë, e kapshme dhe lejon orientim të shpejtë, të lehtë dhe zbatimin aktiv e njohurive të trajtuara gjatë procesit të nxënies.					
16.4.1.5	Teksti shkollor ndihmon zhvillimin e kompetencave të nxënësve për të qenë qytetarë të përgjegjshëm dhe pjesëmarrës aktivë në ndërtimin e shoqërisë demokratike.					
16.4.1.6	Përmes materialeve, pyetjeve dhe sugjerimeve, teksti shkollor nxit nxënësit të kultivojnë vlera si mirëkuptimi, bashkëpunimi, toleranca, paqja, respektimi i të drejtave të njeriut si faktorë vendimtarë pajtimi, mirënjohjeje, mirëkuptimi e besimi të ndërsjellë midis njerëzve e popujve.					
16.4.1.7	Teksti shkollor respekton veçantitë etnike e kulturore të Shqipërisë dhe kontribuon në kultivimin dhe vënien në pah të identitetit individual, kolektiv e kombëtar, nëpërmjet njohjes së trashëgimisë historike e kulturore lokale, rajonale, kombëtare, europiane e botërore.					
	Teksti shkollor pasqyron larminë, kohezionin dhe					

16.4.1.8	integrimin e grupeve dhe të kategorive shoqërore (gjinore, etnike, racore, fetare etj.), si dhe konkretizon një qasje ndërkulturore që i sheh ngjarjet historike nga kënde shikimi të ndryshëm.					
16.4.1.9	Teksti shkollor përkrah pavarësinë e nxënësve, duke ofruar strategji, teknika të nxëni dhe veprimi, në lidhje me çështjet historike dhe të menduarit historik.					
16.4.1.10	Teksti shkollor përmban në sasi të mjaftueshme dhe të përshtatshme për moshën përkatëse, ushtrime dhe trajnime tërheqëse dhe motivuese që ndikojnë në përdorimin e burimeve për njohjen e fakteve historike dhe për nxënien e tyre në mënyrë kritike dhe analitike.					
16.4.1.11	Teksti shkollor është i përshtatshëm për punë të diferencuar, përmes të cilës nxënësit ndërmarrin (sipas nivelit, mundësive dhe rrethanave) kërkime individuale dhe nxitin kërkuesin dhe frymën vetëvepruese në vjeljen e të dhënave dhe në krijimin e mendimit të tyre përgjithësues.					
16.4.1.12	Hartat, ilustrimet, fotot, karikaturat, tabelat statistikore, si mjete konceptuese të tekstit, nxitin procesin e të kuptuarit, analizë e ngjarjeve dhe të dukurive historike, njëkohësisht, zhvillojnë komunikimin dhe ndërveprimin e nxënësve (krahaso standardin 3).					
16.4.1.13	Teksti shkollor krijon lidhje harmonike ndërmjet përdorimit të praktikave dhe të metodologjive bashkëkohore, TIK-ut multimedial, të muzeve dhe të arkivave.					
16.4.1.14	Teksti shkollor nxit përdorimin e mundësive edukative që ofrojnë fushat e të nxëni, duke vendosur lidhje me letërsinë, gjeografinë, shkencat shoqërore filozofinë, artet, përfshirë dhe lëndët e shkencave ekzakte.					
16.4.1.15	Teksti shkollor ofron mënyra e teknika për (vetë) vlerësimin e arritjes së qëllimeve dhe të rezultateve të nxënies nga nxënësit, kudo ku është e mundur (edhe udhëzuesi për mësuesin jep udhëzime e sugjerime përkatëse)					

Vlera e standardit 16.4.1 = $\{[16.4.1.1 + \dots + 16.4.1.15] : 15\} = \underline{\hspace{2cm}}$

16.4.2 Qytetaria

Qëllimet: *Teksti shkollor i qytetarisë të nxitë zhvillimin e fëmijëve e të rinjve/të reja ve si qytetarë të ndërgjegjshëm për detyrat dhe përgjegjësitë e tyre, të pajisur me njohuri, me vlera dhe me qëndrime të qytetarisë demokratike, paqësorë, tolerantë, të hapur dhe të vullnetshëm për të marrë pjesë në jetën qytetare të vendit dhe për të kontribuar në ndërtimin e shoqërisë demokratike, ku respektohen të drejtat e secilit, pa marrë parasysh përkatësinë gjinore, kombëtare, etnike, fetare dhe racore.*

Nr.	Treguesit	Vlerat				
		0	1	2	3	4
16.4.2.1	Teksti shkollor ndihmon zhvillimin dhe zgjerimin e kompetencave personale dhe qytetare, në të gjitha fushat e nxënies së edukatës qytetare.					
16.4.2.2	Teksti shkollor është koherent sa i takon konceptimit didaktik, terminologjisë së përdorur dhe mënyrës së paraqitjes së çështjeve të edukimit qytetar.					
16.4.2.3	Format dhe përmbajtjet e situatave të nxënies janë të qarta, funksionale dhe koherente me qëllimet e lëndës të parashikuara në programin mësimor.					
16.4.2.4	Ndërtimi dhe struktura e tekstit shkollor dhe e udhëzuesit të mësuesit janë të qarta, të kapshme dhe lejojnë orientimin e lehtë dhe zbatimin e nxënieve të trajtuara.					
16.4.2.5	Ilustrimet, fotografitë, statistikat, grafikët, kutitë/insertet ose komentet e veçanta japin informacion plotësues që ndihmojnë procesin e të nxënies përmes komunikimit dhe ndërveprimit.					
16.4.2.6	Teksti shkollor ndihmon kuptimin e qytetarisë demokratike, duke krijuar hapësirë për punë të pavarur dhe duke nxitur kureshtjen për shfrytëzimin e burimeve të shkruara dhe/ose elektronike, ose nga bisedat me qytetarë, me anëtarë ose me drejtues të shoqatave, institucioneve etj.					
16.4.2.7	Teksti shkollor u referohet strukturave, ngjarjeve dhe institucioneve shoqërore dhe u jep mundësi nxënësve të përballen më lehtë dhe të zgjidhin çështje me të cilat merren ata dhe komuniteti ku jetojnë.					
16.4.2.8	Përmes shkrimeve, sugjerimeve dhe detyrave të përshtatshme, teksti shkollor nxit dhe përgatit nxënësit për qëndrime të ndërgjegjshme, kritike dhe reflektuese ndaj problemeve shoqërore, për marrjen e përgjegjësisë dhe të detyrave në familje, në shkollë apo në komunitet.					

16.4.2.9	Teksti shkollor, me shpjegime dhe shembuj të përshtatshëm, nxit pjesëmarrjen aktive dhe vendimmarrjen në çështjet që kanë të bëjnë me të mirën dhe interesin personal e publik.					
16.4.2.10	Teksti shkollor përmban informacion mbi vlerat dhe konceptet themelore të qytetarisë, nxit pjesëmarrjen në organizimet e jetës shoqërore dhe komunikimin/ndërveprimin në nivelin lokal, kombëtar dhe ndërkombëtar.					
16.4.2.11	Teksti shkollor ndikon drejtpërdrejtë ose tërthorazi për edukimin për demokraci dhe vlera të shoqërisë demokratike, për të drejtat njerëzore, për barazi qytetare, për luftë kundër dallimin gjinor, kulturor, gjuhësor, etnik, racor, fetar etj.					
16.4.2.12	Teksti shkollor kultivon qëndrime dhe vlera humane dhe mjedisore, rrit vetëdijen dhe nxit veprime që synojnë ruajtjen e dinjitetit njerëzor dhe të mjedisit.					
16.4.2.13	Teksti shkollor afirmon paqen, tolerancën, mirëkuptimin, komunikimin, dialogun dhe solidaritetin ndërmjet brezave, kulturave, feve, etnive dhe kombeve të ndryshme.					
16.4.2.14	Teksti shkollor promovon vlerat për zhvillimin e identitetit vetjak, për kujdesin dhe ruajtjen e shëndetit nga të gjitha format e rrezikut, nëpërmjet shkathtësive për jetën, duke gjetur format e parandalimit të konflikteve ose të zgjidhjes paqësore të tyre.					
16.4.2.15	Gjuha e përdorur në situatat e nxënies përshtatet me moshën dhe aftësitë psiko-fizike të nxënësve.					
16.4.2.16	Teksti shkollor jep mundësi dhe ofron mënyra e teknika për vetëvlerësimin e arritjes së qëllimeve dhe rezultateve të nxënies nga nxënësit/et, kudo ku është i mundur (edhe udhëzuesi për mësuesin jep sugjerime përkatëse).					

Vlera e standardit 16.4.2 = $\{[16.4.2.1 + \dots + 16.4.2.16] : 16\} = \underline{\hspace{2cm}}$

16.4.3 Gjeografia

Qëllimet: *Tekstet shkollore të gjeografisë të mundësojnë zhvillimin e njohurive dhe të kompetencave të nxënësve për studimin e tipareve natyrore dhe shoqërore të mjedisit gjeografik, proceseve dhe dukurive gjeografike, për studimin e diversitetit të vendeve dhe rajoneve, ndëroarësisë dhe ndëroepimit midis tyre, si dhe marrëdhënieve të njeriut me mjedisin, në nivel lokal, rajonal dhe botëror. Tekstet shkollore të gjeografisë të ndihmojnë nxënësit në punën e pavarur, në punën në grup, në zhvillimin e shkathtësive për të zbatuar njohuritë në situata konkrete, në zhvillimin e të menduarit kritik dhe krijues dhe shfrytëzimin e burimeve të ndryshme të të nxënit. Tekstet shkollore të gjeografisë të nxitin zhvillimin e nxënësve si qytetarë aktivë dhe të përgjegjshëm për ndërtimin e një shoqërie demokratike.*

Nr.	Treguesit	Vlerat				
		0	1	2	3	4
16.4.3.1	Teksti shkollor u përshtatet aftësive njohëse, njohurive të ndërtuara paraprakisht nga nxënësit, nevojave dhe interesave të tyre.					
16.4.3.2	Për sa i përket konceptit didaktik, terminologjisë së përdorur dhe mënyrës si paraqiten çështjet e trajtuara, teksti shkollor përputhet plotësisht me qëllimet e programit përkatës.					
16.4.3.3	Teksti shkollor kontribuon në zhvillimin e kulturës së nxënies dhe përmban situata të nxëni (materiale, udhëzime, sugjerime dhe nxitje për nxënie të pavarur, informacione për burime të nxëni) për thellimin e njohurive dhe zhvillimin e kompetencave.					
16.4.3.4	Teksti shkollor nxit interesin për gjeografinë, duke krijuar qëndrim pozitiv ndaj përmbajtjes së lëndës, dhe duke motivuar shkathtësitë e mendimit kritik dhe krijues.					
16.4.3.5	Teksti shkollor nxit zhvillimin e lidhjeve ndërlëndore me fushat e tjera të të nxënit, duke vendosur lidhje me historinë, qytetarinë, gjuhën, letërsinë, matematikën, shkencat natyrore etj.					
16.4.3.6	Teksti shkollor zhvillon ndjenjën e dashurisë ndaj vendit tonë dhe afirmon njohjen, respektimin dhe hapjen ndaj vlerave të popujve, kombeve dhe kulturave të tjera në Europë dhe në botë.					
16.4.3.7	Përmes materialeve, pyetjeve, sugjerimeve dhe veprimtarive të ndryshme, teksti shkollor nxit nxënësit të kultivojnë vlera si mirëkuptimi, bashkëpunimi, toleranca, paqja, respekti, mirëkuptimi dhe besimi i ndërsjellë midis njerëzve e popujve.					

16.4.3.8	Teksti shkollor mundëson lidhjet e lëndës së gjeografisë me temat ndërkurrikulare, si identiteti kombëtar dhe njohja e kulturave, zhvillimi i qëndrueshëm, mjedisi, ndërvarësia, bashkëjetesa paqësore etj.					
16.4.3.9	Teksti shkollor kultivon qëndrime dhe vlera humane dhe mjedisore, rrit vetëdijen dhe nxit veprime që synojnë ruajtjen e dinjitetit njerëzor dhe të mjedisit.					
16.4.3.10	Teksti shkollor nxit mendimin e pavarur, kritik dhe krijues, zhvillon shkathtësitë hulumtuese në lëndën e gjeografisë dhe ndihmon zhvillimin e cilësive pozitive të personalitetit.					
16.4.3.11	Teksti shkollor ndihmon të kuptuarit e proceseve dhe dukurive gjeografike në Tokë, bashkëveprimet të ndërsjellë midis sistemeve fiziko-gjeografike, sociale dhe ekonomike në nivel lokal, rajonal dhe global, të kuptuarit e diversitetit të trashëgimisë natyrore dhe kulturore, e ruajtjes dhe mbrojtjes së mjedisit, progresit dhe zhvillimit të qëndrueshëm.					
16.4.3.12	Struktura e ndërtimit të tekstit shkollor dhe e udhëzuesit të mësuesit është e qartë dhe lejon orientim të shpejtë, të lehtë dhe zbatimin aktiv të njohurive të trajtuara gjatë procesit të nxënies.					
16.4.3.13	Hartat gjeografike në tekstin shkollor janë të lexueshme (kanë madhësinë e duhur për t'u lexuar) dhe kanë kontrast të mjaftueshëm të ngjyrave.					
16.4.3.14	Hartat skicë (memece), ilustrimet, fotografitë, statistikat, grafikët, ose komentet e veçanta ndihmojnë procesin e të nxënies dhe zhvillimin e mendimit gjeografik përmes komunikimit dhe ndërveprimit.					
16.4.3.15	Teksti shkollor krijon lidhje harmonike ndërmjet përdorimit të praktikave dhe të metodologjive bashkëkohore, TIK-ut multimedial, vëzhgimeve në natyrë.					
16.4.3.16	Ngarkesat (vëllimi) e njësive mësimore në tekstin shkollor janë të baraspeshuara mes tyre, në përputhje me lëndën dhe me kompetencat e nxënësve.					
16.4.3.17	Teksti shkollor ofron mënyra e teknika për (vetë) vlerësimin e arritjes së qëllimeve dhe të rezultateve të nxënies nga nxënësit, kudo ku është e mundur (edhe udhëzuesi për mësuesin jep udhëzime e sugjerime përkatëse).					

Vlera e standardit 16.4.3 = $\{[16.4.3.1 + - + 16.4.3.17] : 17\} = \underline{\hspace{2cm}}$

16.4.4 Shkencat e tjera sociale dhe filozofia

Qëllimet: Teksti shkollor të përmbajë njohuri themelore dhe thelbësore nga fusha/disiplina shkencore përkatëse dhe të shpjegojë proceset dhe dukuritë shoqërore, mbështetur në teoritë shkencore të përparuara të fushës përkatëse. Teksti shkollor të përputhet me qëllimet e lëndës përkatëse, duke shmangur njëanshmëritë në paraqitje dhe në interpretime, drejtpërdrejtë ose tërthorazi.

Nr.	Treguesit	Vlerat				
		0	1	2	3	4
16.4.4.1	Teksti u përshtatet aftësive njohëse, njohurive të ndërtuara paraprakisht nga nxënësit, nevojave dhe interesave të nxënësit; pamja dhe paraqitja e tekstit shkollor përputhet me moshën e nxënësve për të cilët është konceptuar ai.					
16.4.4.2	Për sa i përket konceptit didaktik, terminologjisë së përdorur dhe mënyrës si paraqiten çështjet e trajtuara, teksti shkollor është koherent dhe përputhet plotësisht me konceptimin e përgjithshëm të qasjes që bazohet në kompetenca dhe me qëllimet e programit përkatës.					
16.4.4.3	Teksti shkollor është strukturuar në përputhje me dijet, me metodologjinë e disiplinës/lëndës përkatëse dhe qartëson çka duhet të nxënë nxënësi (konceptet/metodat etj.) dhe cilat janë rezultatet e të nxënit.					
16.4.4.4	Teksti shkollor kontribuon në zhvillimin e kulturës së nxënies dhe përmban situata të nxëni (materiale, udhëzime, sugjerime dhe nxitje për nxënie të pavarur, informata e të dhëna bibliografike për libra dhe burime plotësuese) për thellimin e njohurive dhe të kompetencave nga lënda përkatëse.					
16.4.4.5	Teksti shkollor nxit interesin për lëndën mësimore, duke krijuar qëndrim pozitiv ndaj përmbajtjes së lëndës, por motivon edhe shkathtësitë e mendimit kritik dhe krijues.					
16.4.4.6	Teksti shkollor zhvillon lidhje të shumëfishta midis koncepteve shkencore e metodologjike dhe ndërlidhet me konceptet e lëndëve të përfaqësuara, si bazë për ndërtimin nga nxënësit të njohurive të reja dhe të kompetencave.					
16.4.4.7	Teksti shkollor mbështetet në teori shkencore dhe në parime morale të kuptueshme dhe të pranueshme, zbatimi i të cilave është në pajtim me shkallën e zhvillimit psiko-fizik të nxënësit.					

16.4.4.8	Teksti shkollor shpalos ide, vlera dhe parime morale, duke ndihmuar vetëdijesimin për ndryshimet sociale, kulturore, ekonomike dhe mjedisore që ndërliken me zhvillimin shkencor dhe teknologjik.					
16.4.4.9	Teksti shkollor mbështetet në njohjen dhe në studimin e kushteve të përgjithshme të ekzistencës dhe të zhvillimit të njeriut dhe të shoqërisë njerëzore, të zhvillimit të kulturës së popujve dhe të vendeve të ndryshme, të ruajtjes së mjedisit, të ekosistemeve dhe të biodiversitetit.					
16.4.4.10	Teksti shkollor nxit mendimin të pavarur, kritik dhe krijues, zhvillon shkathtësitë hulumtuese në fushën e lëndës përkatëse dhe ndihmon zhvillimin e cilësive pozitive të personalitetit.					
16.4.4.11	Teksti shkollor nxit qëndrime, sjellje të dobishme dhe funksionale (vetjake dhe kolektive) dhe afirmon frymën e bashkëpunimit, të integritetit dhe gjithëpërfshirjes së faktorëve.					
16.4.4.12	Teksti shkollor ndihmon të kuptuarit e proceseve të zhvillimit të shoqërisë njerëzore, ndarjen shoqërore të punës, ekonominë, shtresat dhe lëvizjet sociale, politikën, kohezionin dhe integrimin social, progresin dhe zhvillimin e qëndrueshëm.					
16.4.4.13	Teksti shkollor shpalos vlerat dhe parimet e demokracisë dhe të sundimit të ligjit dhe mbështet zhvillimin demokratik, pluralist të shoqërisë.					
16.4.4.14	Teksti shkollor u kundërvihet diskriminimit, gjuhës së urrejtjes dhe paraqitjes negative të individëve dhe të grupeve shoqërore.					
16.4.4.15	Teksti shkollor afirmon dhe ndihmon njohjen e proceseve integruese europiane, në të gjitha fushat e jetës shoqërore.					
16.4.4.16	Teksti shkollor zhvillon ndjenjën e dashurisë ndaj vendit tonë si bashkësi e qytetarëve të barabartë dhe afirmon njohjen, respektimin dhe hapjen ndaj vlerave të popujve, kombeve dhe kulturave të tjera në Europë dhe në botë.					
16.4.4.17	Hartat në tekstin shkollor janë të lexueshme (kanë madhësinë e duhur për t'u lexuar) dhe kanë kontrast të mjaftueshëm të ngjyrave.					

Vlera e standardit 16.4.4 = $\{[16.4.4.1 + - + 16.4.4.17] : 17\} = \underline{\hspace{2cm}}$

STANDARDI 16.5. ARTE

16.5.1 Muzika

Qëllimet: *Teksti shkollor të përmbajë njohuri themelore të muzikës në nivele/ klasa të ndryshme shkollimi, duke qenë udhërrëfyes për mësuesin e muzikës në realizimin e qëllimeve të lëndës. Teksti shkollor të jetë mjet i nevojshëm për punë individuale, punë në grup në klasë dhe për punë të pavarur në shtëpi. Teksti shkollor të jetë i plotë, i përdorshëm dhe të shoqërohet me burime muzikore-artistike përkatëse në shtojcën e veçantë (CD, DVD etj.). Teksti shkollor të konceptohet në njësi mësimore të cilat përmbajnë situata (elemente dhe kombinime të veprimitarive kryesore muzikore) që ndihmojnë nxënësin të zhvillojë kompetencat e fushës/lëndës si interpretim (këngë dhe lojë në instrumente), krijim muzikor dhe vlerësim i veprave muzikore.*

Nr.	Treguesit	Vlerat				
		0	1	2	3	4
16.5.1.1	Teksti shkollor i përshtatet qasjes që bazohet në kompetenca, përcaktuar nga programi mësimor për klasën përkatëse.					
16.5.1.2	Teksti shkollor ofron situata të nxëni të përshtatshme nga tri tematikat kryesore muzikore: <i>gjuha dhe komunikimi muzikor, teknika dhe procese muzikore dhe historia, muzika dhe shoqëria</i> , në renditje logjike, sipas niveleve shkollore.					
16.5.1.3	Përmbajtjet muzikore të tekstit shkollor (shembujt për këndimin dhe dëgjimin e veprave muzikore) u përshtaten nivelit përkatës shkollor dhe aftësive perceptuese e interpretuese të nxënësve në nivelin përkatës.					
16.5.1.4	Përmbajtjet muzikore të tekstit shkollor zhvillojnë larminë e formacioneve interpretuese (solo, ansambël, orkestrale), format muzikore dhe gjinitë muzikore (muzikë vokale - instrumentale, instrumentale).					
16.5.1.5	Teksti shkollor respekton llojet e trashëgimisë muzikore popullore nga trevat e Shqipërisë dhe nga gjinitë e ndryshme të krijimtarisë kombëtare, p.sh., këngë, valle, melodi për instrumente popullore nga të gjitha trevat.					
16.5.1.6	Teksti respekton llojet dhe krijimtarinë botërore muzikore (popullore dhe artistike) të vendeve të ndryshëm, për t'i edukuar dhe përgatitur nxënësit me kultura të ndryshme muzikore.					
16.5.1.7	Radhitja e njësisve mësimore në tekstin shkollor, sipas tematikave, është në funksion të ndërtimit të kompetencave muzikore.					
16.5.1.8	Teksti shkollor përdor ilustrime të përshtatshme që lidhen me situatat e të nxënit, sidomos në nivelet kur nuk parashikohen notat muzikore.					

16.5.1.9	Teksti shkollor ofron udhëzime të qarta për nxënësit dhe mësuesin se si të trajtohet dukuria e caktuar muzikore, përmes situatave konkrete: dëgjimi, këndimi, biseda, krijimi etj.					
16.5.1.10	Teksti shkollor merr parasysh nivelin e nxënësve në klasën përkatëse për sasinë dhe nivelin e vështirësisë së situatave, kur paraqet notat muzikore (p.sh., në tekstet e klasave IV - V, notat shërbejnë vetëm për t'u përdorur nga mësuesi, ndërsa për nxënësit ofrohen grafika dhe simbolet e germave muzikore etj.).					
16.5.1.11	Teksti shkollor ndërlidh situatat muzikore me artet e tjera: artin pamor, letërsinë, filmin, dramën etj.					
16.5.1.12	Teksti shkollor përmban material muzikor (notat) të përshtatshëm për interpretim (këngë dhe përmbajtje për lojë në instrumentet për fëmijë (instrumentet të ndryshme Orf-i, blokflauti etj.), në përputhje me kompetencat muzikore të nxënësve të klasës përkatëse.					
16.5.1.13	Teksti shkollor orienton nxënësit për punë krijuese të pavarur.					
16.5.1.14	Teksti shkollor përmban këngë, tekstet e të cilave janë me vlerë të lartë edukative dhe letrare. Teksti i shqipëruar i këngëve të huaja ruan vlerat estetike-letrare të poezisë origjinale.					
16.5.1.15	Teksti shkollor (edhe CD-ja) përmban shembuj muzikorë që ndihmojnë nxënësit/et: a) të kuptojnë koncepte muzikore si a) lartësia, gjatësia e tingujve; b) të shprehen me lëvizje; c) të vallëzojnë etj.					
16.5.1.16	Teksti shkollor ofron informacion mbi instrumente të ndryshme muzikore, shoqëruar me pamjet e instrumentit dhe me shembuj të përshtatshëm për dëgjimin e muzikës (CD), për ilustrimin e ngjyrës së tingullit të instrumentit të caktuar.					

Vlera e standardit 16.5.1 = $\{[16.5.1.1 + \dots + 16.5.1.16] : 16\} = \underline{\hspace{2cm}}$

16.5. 2 Arti pamor

Qëllimet: *Qëllimi i tekstit është zhvillimi i aftësive krijuese, komunikuese si dhe perceptimi artistik i botës, përfshirë stilet, teknikat dhe etapat e tjera zhvilluese, sipas didaktikës së lëndës. Natyra e lëndës kërkon rrugë të reja për nxitjen e veprimtarisë krijuese të çdo nxënësi, e cila ndihmon pjesëmarrjen në diskutime, në përshkrime, në analiza dhe në vlerësimin e veprave të ndryshme të historisë së artit dhe të kulturës ose në vlerësimin e krijimeve të shokëve dhe të shoqëve, veprimtari që zhvillohen në grup dhe që edukojnë respektin për mendimin e tjetrit. Treguesit e mëposhtëm të frymëzojnë përdorimin e metodologjive dhe të teknikave të ndryshme krijuese për një tekst shkollor të suksesshëm, që interesimi dhe përkushtimi i nxënësve/eve të sjellë rezultate të dëshiruara në edukimin e tyre artistik dhe kulturor dhe në përgatitjen si qytetarë.*

Nr.	Treguesit	Vlerat				
		0	1	2	3	4
16.5. 2.1	Teksti shkollor i përshtatet nivelit arsimor dhe qasjes që përcakton programi mësimor.					
16.5. 2.2	Teksti shkollor ofron situata të nxëni të përshtatshme për zhvillimin e tri tematikave kryesore: gjuha dhe komunikimi artistik, teknika e procese artistike dhe historia, arti dhe shoqëria, në renditje logjike, sipas niveleve arsimore.					
16.5. 2.3	Teksti shkollor ka ilustrime origjinale të nivelit të lartë, fotografi, riprodhime (të veprave të autorëve) dhe tabela të tjera shpjeguese me grafikë, sipas nivelit dhe klasës.					
16.5. 2.4	Teksti shkollor ka njësi mësimore që, përmes situatave me përmbajtje shkencore të kuptueshme (shembuj, ushtrime dhe formulime praktike) shërbejnë për ndërtimin sistematik të njohurive të reja dhe të kompetencave specifike lëndore.					
16.5. 2.5	Mënyra e paraqitjes së situatave të nxënies dhe e ilustrimeve grafike në tekstin shkollor nxit nxënësit për kërkim dhe për krijim, pasi i nxit për sfida dhe sukses në teknikat dhe në disiplinat artistike të pëlqyera prej tyre.					
16.5. 2.6	Teksti shkollor përmban materiale pamore të kuptueshme, të përshtatshme që i nxitin nxënësit të bashkëveprojnë, të komunikojnë, të përvetësojnë dhe të transferojnë njohuritë te njëri-tjetri.					
16.5. 2.7	Teksti shkollor përputhet me normat e gjuhës letrare dhe pamore artistike dhe përmban përshkrime/udhëzime tekniko-krijuese.					
16.5. 2.8	Teksti shkollor pasqyron realitetin artistik dhe aspektet historike dhe kulturore të Shqipërisë me riprodhime të veprave të artit dhe me objekte të trashëgimisë kulturore, duke					

	promovuar nxitjen e tolerancës, respektimin e opinioneve estetike dhe kritike të ndryshme.					
16.5. 2.9	Teksti shkollor i shërben formimit të personalitetit krijues të nxënësve, nëpërmjet dijeve për teknikat e larmishme artistike, për gjuhën artistike, për veprat dhe për autorët, për kulturën, për artizanatin dhe për aspekte të tjera.					
16.5. 2.10	Teksti shkollor i orienton nxënësit të njohin, të pranojnë dhe të zhvillojnë tolerancën ndaj kulturave të ndryshme, përmes kërkimeve, dialogut të ndërsjellë dhe shkëmbimit të përvojave artistike.					
16.5. 2.11	Teksti shkollor baraspeshon përmbajtjet, shembujt dhe ilustrimet, për të shmangur dallimin gjinor edhe në aspektin e përfaqësimit të autorëve me veprat e përfshira në tekst.					
16.5. 2.12	Teksti shkollor përmban ide për kërkim, rubrika me punime praktike, pyetje dhe detyra tërheqëse, që nxënësit të vazhdojnë plotësimin e tyre në mënyrë të pavarur dhe të sigurt.					
16.5. 2.13	Teksti shkollor udhëzon, nxit dhe plotëson përvetësimin e kompetencave artistike, përmes motivimit për krijime të shumëllojshme vizuale.					
16.5. 2.14	Në tekstin shkollor paraqiten forma, teknika dhe mënyra të punës praktike që sqarojnë hollësisht fazat kërkimore-hulumtuese dhe mundësitë e shumta shprehëse dhe realizuese.					
16.5. 2.15	Teksti shkollor përmban informacione shtesë për zhvillimin e artit, përmes web-faqeve, lidhjeve elektronike apo CD-ve e DVD-ve.					

Vlera e standardit 16.5.2 = {[16.5.2.1 + - + 16.5.2.15] :} = _____

16.5.3 Teatri (AML)

Qëllimet: Teksti shkollor të përmbajë njohuri themelore të teatrit në nivel shkollimi AML duke qenë udhërrëfyes për mësuesin e muzikës në realizimin e qëllimeve të lëndës. Teksti shkollor të jetë mjet i nevojshëm për punë individuale, punë në grup në klasë dhe për punë të pavarur në shtëpi. Teksti shkollor të jetë i plotë dhe i përdorshëm nga të gjithë nxënësit. Teksti shkollor të konceptohet në njësi mësimore të cilat përmbajnë situata (elemente dhe kombinime të veprimtarive kryesore të aktrimit) që ndihmojnë nxënësin të zhvillojë kompetencat e fushës/lëndës në interpretimin (etydeve, monologëve deri në vendosjen e veprave teatrale) dhe vlerësim të veprave dramaturgjike.

Nr.	Treguesit	Vlerat				
		0	1	2	3	4
16.5.3.1	Teksti u përshtatet aftësive njohëse, njohurive të ndërtuara paraprakisht nga nxënësit, nevojave dhe interesave të nxënësit; pamja dhe paraqitja e tekstit shkollor përputhet me moshën e nxënësve për të cilët është konceptuar ai.					
16.5.3.2	Teksti shkollor ofron situata të nxëni të përshtatshme nga tri tematikat kryesore artistike: <i>gjuha dhe komunikimi teatrot, teknika dhe pjesët teatrore, historia, teatri dhe shoqëria</i> , në renditje logjike.					
16.5.3.3	Përmbajtjet artistike të tekstit shkollor (shembujt nga etyde dhe vepra dramaturgjike nga e thjeshta deri te më e ndërlikuara) u përshtaten nivelit përkatës shkollor dhe aftësive perceptuese e interpretuese të nxënësve.					
16.5.3.4	Përmbajtjet të tekstit shkollor zhvillojnë larminë e interpretimeve artistike (<i>etyde, monologë, poezi, fabula, drama, tragjedia, folklori</i>) interpretimi në ansambël, interpretimi pa fjalë, sikuri, interpretimi dramaturgjik <i>deri në vendosjen e veprave teatrale</i>), gjinitë e ndryshme (komedia, drama, tragjedia).					
16.5.3.5	Teksti respekton krijimtarinë shqiptare dhe botërore dramaturgjike për t'i njohur dhe përgatitur nxënësit me kultura të ndryshme teatrore.					
16.5.3.6	Radhitja e njësive mësimore në tekstin shkollor, sipas tematikave, është në funksion të ndërtimit të kompetencave artistike.					
16.5.3.7	Teksti shkollor përdor ilustrime të përshtatshme që lidhen me përmbajtjet dhe situatat e të nxënit.					
16.5.3.8	Teksti shkollor ofron udhëzime të qarta për nxënësit dhe mësuesin se si të trajtohet përmbajtje të caktuara.					
16.5.3.9	Teksti shkollor merr parasysh nivelin e nxënësve në klasën përkatëse për sasinë dhe nivelin e vështirësisë së përmbajtjeve dhe kërkesave artistike për tu realizuar.					

16.5.3.10	Teksti shkollor ndërlihd situatat dramaturgjike me artet e tjera: artin pamor, letërsinë, filmin, muzikën etj.					
16.5.3.11	Teksti shkollor orienton nxënësit për punë krijuese të pavarur.					
16.5.3.12	Teksti shkollor përmban vepra të ndryshme dramaturgjike që përcjellin mesazhe të qarta dhe formojnë nxënësit me aftësi interpretuese sipas zhanrit, punon në grup, interpreton sipas rrethanave historike e shoqërore që kërkon pjesa, vlerëson interpretimin e të tjerëve, respekton rolin apo detyrat e caktuara që i janë ngarkuar.					
16.5.3.13	Teksti shkollor përmban materiale interpretative që ndihmojnë nxënësit të kuptojnë disa zhanre të caktuara, elemente teatrore të këtyre zhanreve, gjuhën e tyre komunikuese e artistike, shpreh qartë mendimin e qëndrimin e vet në lidhje me to, është në gjendje të kuptojë lidhjen mes një materiali dhe interpretimit, kupton dhe respekton kultura të tjera dhe një krijim të caktuar artistik në një kontekst të caktuar.					

Vlera e standardit 16.5.3 = {[16.5.3.1 + - + 16.5.3.13] :} = _____

16.6. TEKNOLOGJI DHE TIK

16.6.1 Aftësimi teknologjik praktik (Arsimi fillor)

Qëllimet: *Tekstet shkollore të jenë bashkëkohore për nga përmbajtja, metodologjia e shtjellimit dhe qasja didaktike / pedagogjike. Ato të përmbajnë materiale, të dhëna dhe metoda të reja pune, që të ndihmojnë nxënësit dhe mësuesit/et në përvojësimitin e njohurive dhe të kompetencave për integrim në proceset globale ku përparimet teknologjike janë shtysë e rëndësishme e zhvillimit shoqëror në përgjithësi dhe zhvillimit ekonomik në veçanti.*

Nr.	Treguesit	Vlerat				
		0	1	2	3	4
16.6.1.1	Teksti shkollor u përshtatet nivelit shkollor dhe qasjeve që përcakton kurrikula për këtë nivel.					
16.6.1.2	Në tekstin shkollor, përmbajtjet janë aktuale, të bazuara në arritjet më të reja të shkencave natyrore, veçanërisht të shkencave teknike dhe informatike. Idetë, konceptet, eksperimentet, shembujt dhe projektet e punimeve të dorës në tekstin shkollor janë të kapshme dhe të kuptueshme për grup moshën e nxënësve.					
16.6.1.3	Situatat e paraqitura në tekst, veçanërisht punimet praktike, nxitin dhe zhvillojnë krijimtarinë individuale dhe aftësinë për punë në grup të nxënësve.					
16.6.1.4	Situatat e shtjelluara në tekstin shkollor janë renditur sipas shkallës së vështirësisë, duke filluar nga më të thjeshtat.					
16.6.1.5	Projektet e punës së dorës, eksperimentet dhe ushtrimet janë konceptuar dhe strukturuar në situata që zhvillojnë aftësinë e nxënësve për zbatimin në praktikë të njohurive dhe të kompetencave të ndërtuara.					
16.6.1.6	Përmes përshkallëzimit dhe llojshmërisë të punëve së dorës, teksti shkollor kultivon te nxënësi ndjenjën e efikasitetit të punës dhe të vetëbesimit për arritje të suksesshme.					
16.6.1.7	Ilustrimet janë të shumta, të sakta, të kuptueshme dhe respektojnë veçoritë e logjikës teknike. Ku është e nevojshme, ilustrimet kanë legjenda shpjeguese të kuptueshme dhe të dallueshme (me numra, shkronja apo ngjyra të ndryshme).					
16.6.1.8	Teksti shkollor u kushton kujdesin e duhur emërtimeve tekniko-teknologjike bashkëkohore, duke baraspeshuar emërtimet dhe shkurtimet teknike në gjuhën origjinale dhe përkthimit të tyre në gjuhën shqipe.					
16.6.1.9	Në tekstin shkollor u kushtohet kujdes i veçantë aspekteve të edukimit shëndetësor.					

16.6.1.10	Ushtrimet dhe punimet praktike zhvillojnë te nxënësit ndjenjën për kursim të materialeve që përdoren.					
16.6.1.11	Në tekstin shkollor i kushtohet vëmendje e veçantë mjedisit, duke e trajtuar shkencërisht. Ndotja lokale dhe globale e mjedisit shtjellohet përmes lidhjes shkak-pasojë të veprimeve të njeriut (ekonomi, industri, energjetikë etj.).					
16.6.1.12	Teksti shkollor përputhet plotësisht me konceptimin dhe shtjellimin e teksteve të klasave ku zhvillohet lënda "Punë dore", në lidhje me përdorimin e simboleve (shenjat e komunikacionit, elementet e vizatimit teknik etj.), të shkurtimeve dhe të emërtimeve teknike.					
16.6.1.13	Udhëzuesi për mësuesin përfshin orientime për organizimin e punëve të dorës në punishten e shkollës ose në klasë, të ushtrimeve në laboratorin shkollor si dhe orientime për organizimin e vizitave në fabrika, në ndërmarrje prodhuese, në stacione të automjeteve, në aeroporte, në stacione të zjarrfikësve etj.					
16.6.1.14	Teksti shkollor përmban teste për vetëvlerësim që janë tërheqëse, gjithëpërfshirëse, të kuptueshme dhe të përdorshme nga nxënësi.					

Vlera e standardit 16.6.1 = {[16.6.1.1 + - + 16.6.1.14] :} = _____

16.6.2 TIK (Arsimin fillor)

Qëllimet: *Tekstet shkollore të luajnë rolin e mjetit ndihmës dhe të kontribuojnë në zhvillimin e njohurive dhe të kompetencave (kyçe dhe lëndore). Tekstet shkollore të ndihmojnë nxënësit që të çmojnë vlerat dhe potencialet e tyre për të përballuar me sukses njohuritë e reja të kompetencës digjitale. Tekstet shkollore të përmbajë njohuritë dhe proceset më të reja teknologjike në zbatimin e softwareve përkatës. Tekstet shkollore të përmbajë rregullat e mbrojtjes në punë dhe të ruajtjes së mjedisit, në përputhje me standardet ndërkombëtare.*

Nr.	Treguesit	Vlerat				
		0	1	2	3	4
16.6.2.1	Teksti shkollor u përshtatet nivelit shkollor dhe qasjeve që përcakton kurrikula për këtë nivel (krahasoni standardin e përgjithshëm 1.1-1.3).					
	Teksti shkollor ofron situata të nxëni (materiale, sugjerime, prova, detyra) për secilin nivel të njohjes që ndihmojnë ndërtimin dhe zbatimin e njohurive të reja dhe të kompetencave.					
16.6.2.2	Teksti shkollor u referohet risive tekniko-teknologjike dhe u përgjigjet nevojave të nxënësve të ciklit fillor për përdorimin e TIK-ut në çdo fushë.					
16.6.2.3	Kuptimi i ligjshmërive në tekstin shkollor bazohet në arritjet e reja shkencore tekniko-teknologjike dhe në hulumtimet në laboratorë, në industri dhe në institucione kërkimore shkencore që i nxitin nxënësit të hulumtojnë dhe të nxënë të rejat shkencore.					
16.6.2.4	Në tekstin shkollor, detyrat, provat, demonstrimet, vëzhgimet u referohen zhvillimit të njohurive dhe të kompetencave, në pajtim me zhvillimin tekniko-teknologjik dhe mundësojnë integrimin e nxënësve në tregun e punës.					
16.6.2.5	Teksti shkollor u ofron nxënësve probleme, metoda zbatimi (matematikore, kimike, fizike etj.), zgjidhje interesante, tërheqëse, por dhe mundësi e sugjerime për të nxënësit në mënyrë hulumtuese dhe të pavarur.					
16.6.2.6	Teksti shkollor, përmes vëzhgimeve në terren /laborator/workshope dhe detyrave tipike, u ofron nxënës mundësinë e të nxënësit në grup ose të pavarur, në përputhje me moshën e tyre.					
16.6.2.7	Detyrat, sugjerimet për punë të pavarur, ushtrimet, provat, demonstrimet në tekstin shkollor janë hartuar për të nxitur motivimin, komunikimin dhe ndërveprimin e nxënësve.					

16.6.2.8	Teksti shkollor është i përshtatshëm për punë të diferencuar me nxënësit/te dhe për punë të pavarur, sepse ofron, detyra, ushtrime, prova, demonstrime dhe vëzhgime të niveleve të ndryshme, sipas vështirësisë dhe kërkesave.					
16.6.2.9	Në tekstin shkollor paraqiten rregullat e edukimit shëndetësor dhe të ruajtjes së mjedisit.					
16.6.2.1 0	Në fund të tekstit shkollor, gjendet fjalori përmbledhës i termave kryesorë të trajtuar, si dhe treguesi i termave profesionalë.					
16.6.2.1 1	Në tekstin shkollor paraqiten rregullat e sigurimit teknik (varësisht profilit profesional).					
16.6.2.1 2	Në tekstin shkollor, korniza e përmbajtjes, e simboleve dhe e formulave, si dhe emërtimi i tyre është në përputhje me sistemin ndërkombëtar ISO (të njësive në "Sistemi SI"; IEC 60027; me standardet ndërkombëtare dhe me standardet e reja (aktuale) të profesionit, me rregullat e IUPAC-ut etj.					
16.6.2.1 3	Teksti shkollor u ofron nxënësve teknika dhe mënyra për vlerësim ose vetëvlerësim.					

Vlera e standardit 16.6.2 = {[16.6.2.1 + - + 16.6.2.13] :} = _____

16.6.3 Teknologjia/TIK (AMU dhe AML)

Qëllimet: *Tekstet shkollore të luajnë rolin e mjetit ndihmës dhe të kontribuojnë në zhvillimin e njohurive dhe të kompetencave (veçanërisht, atë digjitale), në aspekte të ndryshme të profesionit. Ato të ndihmojnë nxënësit të çmojnë vlerat dhe potencialet e tyre, për t'u orientuar drejt karrierës profesionale dhe për të marrë përgjegjësi në zhvillimin e vazhdueshëm personal dhe profesional; të mbështetin nxënësit për të bashkëpunuar dhe për besim të ndërsjellë, nëpërmjet punës praktike; të jenë burim i njohurive për zhvillimin perspektiv të profesionit, në kontekstet e integritit rajonal dhe evropian. Teksti shkollor të përmbajë njohuritë dhe proceset më të reja teknologjike në sektorin e profesionit përkatës. Teksti shkollor të përmbajë rregullat e mbrojtjes në punë dhe të ruajtjes së mjedisit, në përputhje me standardet ndërkombëtare. Këtyre qëllimeve t'u shërbejnë udhëzimet në lidhje me strategjitë e të nxënësve, përgatitja, hartimi dhe paraqitja e lëndës, të cilat mbështetin të nxënësve në mënyrë vepruese, aktive dhe motivuese.*

Nr.	Treguesit	Vlerat				
		0	1	2	3	4
16.6.3.1	Teksti shkollor u përshtatet nivelit shkollor dhe qasjeve që përcakton kurrikula për këtë nivel (krahasoni standardin e përgjithshëm 1.1-1.3).					
16.6.3.2	Teksti shkollor ofron situata të nxënësve (materiale, sugjerime, prova, detyra, eksperimente) për secilin nivel të njohjes që ndihmojnë ndërtimin dhe zbatimin e njohurive të reja dhe të kompetencave.					
16.6.3.3	Format, mënyrat dhe ecuritë e paraqitjes së gjuhëve të programimit, shpjegimit të softwareve dhe hardwarve në tekstin shkollor janë të thjeshta, të sakta dhe koherente.					
16.6.3.4	Teksti shkollor u referohet risive tekniko-teknologjike dhe nevojave që ka tregu i punës, për përdorimin e TIK-ut në çdo fushë.					
	Kuptimi i ligjshmërive në tekstin shkollor bazohet në arritjet e reja shkencore tekniko-teknologjike dhe në hulumtimet në laboratorë, në industri dhe në institucione kërkimore shkencore që i nxitin nxënësit të hulumtojnë dhe të nxënë të reja shkencore.					
16.6.3.5	Në tekstin shkollor, detyrat, provat, demonstrimet, vëzhgimet u referohen zhvillimit të njohurive dhe të kompetencave, në pajtim me zhvillimin tekniko-teknologjik dhe mundësojnë integrimin e nxënësve në tregun e punës.					
16.6.3.6	Teksti shkollor u ofron nxënësve probleme, metoda zbatimi (matematikore, kimike, fizike etj.), zgjidhje interesante,					

	tërheqëse, por dhe mundësi e sugjerime për të nxënit në mënyrë hulumtuese dhe të pavarur.					
16.6.3.7	Teksti shkollor, përmes rezultateve eksperimentale, vëzhgimeve në terren /laborator/workshope dhe detyrave tipike, u ofron nxënës mundësinë e të nxënit në grup ose të pavarur, në përputhje me moshën e tyre.					
16.6.3.8	Detyrat, sugjerimet për punë të pavarur, ushtrimet, provat, demonstrimet në tekstin shkollor janë hartuar për të nxitur motivimin, komunikimin dhe ndërveprimin e nxënësve.					
16.6.3.9	Teksti shkollor është i përshtatshëm për punë të diferencuar me nxënësit dhe për punë të pavarur, sepse ofron, detyra, ushtrime, prova, demonstrime dhe vëzhgime të niveleve të ndryshme, sipas vështirësisë dhe kërkesave.					
16.6.3.10	Në tekstin shkollor paraqiten rregullat e edukimit shëndetësor dhe të ruajtjes së mjedisit.					
16.6.3.11	Në fund të tekstit shkollor, gjendet fjalori përmbledhës i termave kryesorë të trajtuar, si dhe treguesi i termave profesionalë.					
16.6.3.12	Në tekstin shkollor paraqiten rregullat e sigurimit teknik (varësisht profilit profesional).					
16.6.3.13	Në tekstin shkollor, korniza e përmbajtjes, e simboleve dhe e formulave, si dhe emërtimi i tyre është në përputhje me sistemin ndërkombëtar ISO (të njësive në "Sistemi SI"; IEC 60027; me standardet ndërkombëtare dhe me standardet e reja (aktuale) të profesionit, me rregullat e IUPAC-ut etj.					
16.6.3.14	Teksti shkollor u ofron nxënësve teknika dhe mënyra për vlerësim ose vetëvlerësim.					

Vlera e standardit 16.6.3 = {[16.6.3.1 + - + 16.6.3.14] :} = _____

16.7 EDUKIMI FIZIK, SPORTI DHE SHËNDETI

Qëllimet: Teksti shkollor të vlejë posaçërisht për përvetësimin dhe për zhvillimin e njohurive, të shkathtësive dhe të shprehive motorike si dhe për zhvillimin e aftësive psiko-fizike të nxënësit. Teksti shkollor të ndihmojë mësuesit/et të organizojnë procesin mësimor sipas kërkesave bashkëkohore (shkencore dhe profesionale). Teksti shkollor të ndihmojë që nxënësit/et: a) të zhvillohen fizikisht sa më mirë të jetë e mundur (zhvillimi i aftësive lëvizore dhe funksionale); b) të ndërtojnë njohuritë e nevojshme, të përvetësojnë dhe të përforcojnë shkathtësi të ndryshme motorike; c) të përjetojnë këndshëm edukimin fizik dhe sportiv dhe të formojnë qëndrim të drejtë ndaj tyre.

Nr.	Treguesit	Vlerat				
		0	1	2	3	4
16.7.1	Struktura e përmbajtjes, simbolet, ilustrimi dhe emërtimi janë sipas qasjeve që përcakton kurrikula për këtë nivel (krahasoni standardin e përgjithshëm 1.1-1.3).					
16.7.2	Forma, ecuria dhe mënyra e paraqitjes së detyrave motorike në tekstin shkollor është në përputhje me karakteristikat antropologjike të nxënësit.					
16.7.3	Teksti shkollor është përgatitur dhe është hartuar për nxënie kolektive dhe nxënie individuale.					
16.7.4	Njësitë mësimore (nga tematikat) në tekstin shkollor janë përgatitur mirë (të ilustruara, me teknikat e ekzekutimit, me metodat e përvetësimit, me mënyrat e demonstrimit), që nxënësi të përvetësojë si duhet detyrat motorike - lëvizore, gjatë ose jashtë procesit mësimor.					
16.7.5	Teksti shkollor i mundëson nxënësit ndërtimin dhe demonstrimin e koncepteve (terminologjive) që shfrytëzohen në lëndën e edukatës fizike dhe sportive, sipas rregullave dhe kërkesës së gjuhës shqipe.					
16.7.6	Në tekstin shkollor, ushtrimet dhe përmbajtjet e tjera të paraqitura ndikojnë në zhvillimin e aftësive motorike të nxënësit (forcë, shpejtësi, qëndrueshmëri, shkathtësi, lëvizshmëri etj.).					
16.7.7	Në tekstin shkollor, për ushtrimet e paraqitura përdoret terminologjia dhe ilustrimet e duhura.					
16.7.8	Në tekstin shkollor, janë përfshirë devijimet trupore (kifoza, lordoza, skolioza, shputat e këmbëve të rrafshëta, këmbët X dhe O) dhe përmbahen ushtrimet trupore që lejojnë nxënësin/en me devijimin përkatës të ushtrohen në mënyrë të pavarur, duke ndikuar në përmirësimin e mbajtjes së trupit drejt.					
16.7.9	Teksti shkollor i mundëson nxënësit fitimin e njohurive mbi formimin dhe zhvillimin e jetës sportive, përjetimin e kënaqësisë gjatë garave dhe gjatë jetës, shoqërizimin në shkollë dhe në mjedisin shoqëror.					

16.7.10	Përmes tekstit shkollor, nxënësi aftësohet edhe për organizimin e ushtrimeve me nxënës të tjerë, ose me persona të interesuar nga mjedisi shoqëror.						
---------	---	--	--	--	--	--	--

Vlera e standardit 16.7 = $\{[16.7.1 + \dots + 16.7.10] : 10\} = \underline{\hspace{2cm}}$